

Константин Чайкин – наследникът на Кулибин

Текст: Тодор Тодоров Фотографии: личен архив на Константин Чайкин

Русия вече има своя пръв член на Асоциацията на независимите часовникари

Всяка нация ражда своите кумири. Артисти, пълководци, индустриалци. Също и изобретатели. Томас Едисон в Америка, Джеймс Уат в Шотландия, братята Люмиер във Франция. Русия има своя Иван Кулибин. Един мъжик, роден през 1735 г., самоук занаятчия, заслужил внимание от императрица Екатерина II. Изобретява кола с педали, скоростната кутия, спирачката, протезите. И асансьора, моста от ферми, оптичния телеграф. Изработва уникални часовници, някои от които се намират в Ермитажа. А следващият ни разказ е за наследника му.

През 1975 г. в Санкт Петербург се ражда малкият Константин Чайкин. Будно дете, малко затворен, но добър ученик. Завършва без много усилия Института по комуникации. После отваря малко магазинче, в което се продава какво ли не. Дори руски часовници. И както може да се очаква, те често се повредят и клиентите ги връщат за поправка. Накрая на Константин му омръзва да ги ремонтира и решава да конструира такъв часовник, който да не се поврежда. Има такива хора! Винаги подобряват това, с което се занимават. Звучи малко елементарно, но това е истината! А след първата конструкция следва втора и трета. Една от друга по-причудливи и нестандартни. И тъй до 2003 г., когато, набрал кураж, Чайкин кандидатства в Асоциацията на независимите часовникари (АНСИ)*. Каква дързост! Швейцарците смятат, че специалистите се раждат само и единствено у тях. Но академиците решават, че постиженията на Константин Чайкин са значителен принос в развитието на часовникарското изкуство и го приемат като равен. И така, Русия вече има своя пръв член на АНСИ! Конструкторът продължава да изумява със странните си хрумвания и технически решения.

DECALOGUE REGA

През 2010 г. на изложението в Базел (Швейцария) руският изобретател показва нещо небивдано - ръчен часовник, наречен Decalogue Rega. Загадките започват още щом го погледнете: сребърен циферблат, изписан с буквите на древноегипетската азбука. Полузабравеният език цитира 10-те Божии заповеди, предадени на Мойсей на върха на Синайската планина. А на мястото на цифрите са разположени буквите от азбуката - Алфа, Бета, Гамма и т.н. Изкушените от Кабала знаят, че всяка от тях носи и цифрово значение. И още една изненада. Стрелките се въртят назад - т.е. обратно на обичайното! Това е ново изобретение, патен-

ПРЕЗ 1975 Г. В САНКТ ПЕТЕРБУРГ СЕ РАЖДА МАЛКИЯТ КОНСТАНТИН ЧАЙКИН. БУДНО ДЕТЕ, МАЛКО ЗАТВОРЕН, НО ДОБЪР УЧЕНИК.

ЛЕТЯЩИЯТ ТУРБИЙОН

WATCH TALK

товано и реализирано от конструктора. Нали съгласно Кабала традицията да се пише от дясно на ляво съответства на основния закон на устройство на Света? Този принцип е бил приложен в еврейския квартал на Прага при изработката на кулния часовник, монтиран там. И още една функция - госта обемна индикация на лунните фази, разположена в долния край на циферблата.

Но интересните новости са на обратната страна. През прозрачния заден капак се открива работата на механизма. Изкушените наблюдатели виждат непознатите части на времето - хелека и рега. Да ги поясним: един час съвържа 1080 хелека, а той се дели на 76 рега. Малката стрелка, показваща рега, се върти с един оборот за 3,5 секунди. Сега любителите и колекционерите, миг след миг, виждат бързия бяг на времето. Защото, една мъдрост на Танах гласи: „Научи се да цениш времето, за да придобиеш мъдро сърце.”

И накрая малко технически данни. Часовникът е от високо качество, на 21 камъка, с ръчно навиване, запасен ход от 48 часа, с противоударно устройство. Регулаторът е микрометричен и осигурява точност от -10/ +15 сек. Механизъм с диаметър 31 мм, дебелина 7,3 мм. с допълнителния модул за хелека, рега и лунните фази. Балансът осцилира с 21 600 полуколебания в час. Колелата и шатоните са направени от злато. Капаците (корпусът) са изработени от стомана. Диаметърът е 43 мм. Предното и задното стъкло са от сапфир. Коронката за навиване е гравирана със звездата на Давид. Стрелките са изработени ръчно, от стомана, полирани и оксидирани в синьо. Каишката е от крокодилска кожа, като е съшита индивидуално за всеки екземпляр.

ЛЕТЯЩИЯТ РУСКИ ТУРБИЙОН

Както знаем, последният писък на часовникарската мода е турбийонът. Да припомним, че е патентован от Бреге още през 1801 г. и почти веднага се доказва неговата недостатъчна ефективност. Въпреки това всички конструктори на уникални включват този ефектен възел в произведенията си. Също и Константин Чайкин. Преди няколко години той изработи първия руски настолен турбийон. Както признава самият изобретател, много от технологиите и материалите са му били неизвестни и се е налагало да ги открива сам. След упорита работа („само” пет месеца) и безкрайно експериментиране, всичките 146 части са изработени и напасвани. Както признава в едно интервю самият Чайкин, на няколко пъти е бил готов да натроши всичко с чука. И добре, че му е минало, сега Русия има своя „летащ” турбийон! Размерите му са 145 x 90 x 70 мм. Целият механизъм е монтиран върху кръгла дървена поставка и закрит със стъклена камбана. Техническите му данни са следните: 18 000 полуколебания в час лагерува на 11 камъка. С едно навиване работи 8 дни. Касетката на турбийона е изработена от титан и прави един оборот на минута. В по-новата версия плочите (баските) са прозрачни и всички детайли се виждат в движение. Една истинска демонстрация на финес и грация в изработката и куража да се равняваш по постиженията на най-големите.**

ПРАВОСЛАВЕН ВЕЛИКДЕН

Но за наша радост Константин Чайкин не е престанал да мечтае и конструира. В Базел той показва още нещо изумително - великолепен настолен часовник, наречен „Православен Великден”. Специално за този модел е патентована нова конструкция на вечен календар, който е в състояние години наред да изчислява точната дата на Възкресение Господне. Това става чрез една стрелка, която се премества веднъж годишно и показва точната дата на най-големия християнски празник. Това техническо решение смайва света със своята сложност и смелост. Разбира се, за да стане възможно безпогрешното отчитане, е било необходимо да се изработят ръчно повече от 200 детайла - само за модула на календара (общо в часовника частите са над 700). Включени са и няколко миниатюрни диференци-

DECALOGUE REGA

СРЕБЪРЕН ЦИФЕРБЛАТ,
ИЗПИСАН С БУКВИТЕ НА
ДРЕВНОАРАМЕЙСКАТА АЗБУКА.
ПОЛУЗАБРАВЕНИЯТ ЕЗИК
ЦИТИРА 10-ТЕ БОЖИ ЗАПОВЕДИ.

DECALOGUE REGA

ала и програмирани устройства. Освен това механизмът на часовника показва следните функции - небесна карта на Санкт Петербург, турбийон, фазите на Луната, уравнение на времето, местно и световно време, както и споменатия вечен календар. Кутията е изработена от кехлибар, по старинна технология без залепване. Самият часовник има формата на православен храм. Страничните плоскости са гравирани с изображения на архангелите Михаил и Гавраил и украсени с уникални златни релефи и мозайки. Стрелките са обсипани с диаманти. Сега този може би най-сложен и единствен по рода си в света часовник се намира в покоите на патриарха на Москва и цяла Русия - Кирил.

МЮСЮЛМАНСКИ КАЛЕНДАР

Изключителните амбиции на Чайкин да конструира го подтикват да създаде и нещо причудливо. Часовник с „Мюсюлмански календар”!!! Признавам, не бях чел за отчитането на времето в тази част на света. Оказа се интересно. Съвържа се с живота на пророка Мохамед и началото на календара е от 622 г. Месеците се отчитат по лунните цикли, т.е. те са с продължителност 29 дни, 12 часа, 44 минути и 3,8 секунди и не зависят от движението на слънцето. Поради това средно всеки от тях е с продължителност 29 или 30 дни. Годината има 354 или 355 дни. Това прави изоставане спрямо общоприетия световен календар от 10 дни. Затова според арабския календар в период от 30 г. има 11 високосни години (при турския изравняването е различно). Часовникът на Чайкин максимално се приближава до прецизното отчитане на времето по астрономическия лунен месец. Ето и някои технически характеристики: механизмът е снабден с минутен турбийон и показва лунните фази. Монтиран е и вечен светски календар, а мюсюлманският показва с непознати за нас знаци дните, датите, седмицата, месеца и е настроен за следващите 100 години. Механизмът е окачен на 8 прецизни лагера и 13 рубинени камъка. С едно навиване работи в продължение на 10 дни. Въртящият момент на пружината се изравнява с помощта на „охлювиден” барабан. Балансът прави 18 000 полуколебания в час. Колкото до дизайна, той е класически и наистина невероятно красив. Часовникът е настолен, монтиран в кутия от екзотично дърво, с богата инкрустация и резби. Носи редица циферблати и оксидирани в синьо стрелки. Изработката граничи с изкуство. Впрочем това е наистина висше часовникарско изкуство!

ФОРМУЛАТА НА ВРЕМЕТО

Признавам си, че докато събирах материали за Константин Чайкин, открих изключителното разнообразие в хрумванията на конструктора. Интересите му се движат от ръчни часовници с еротични дизайн и мотиви до такива с една стрелка, хронографи. Също настолни, дори „кукувица”. И един „мистериозен” ръчен часовник. Стрелките плуват в пространството и показват час, минута, дата, месец и фазите на Луната. Снабден с индикатор на разбиването на пружината, той изчислява уравнението на времето. И всичко това на фона на звездното небе! Може би Константин Чайкин се стреми да внуши комплекс за малоценност на колегите си по света? А защо не обича да го наричат „наследника на Кулибин” или „руския Бреге”?

Дали пак всички тези факти не доказват безграничната способност на славяните да наблюдават, анализират, бързия им ум и упоритостта им понякога да реализират мечтите си?!! ■

* Да я наречем „Асоциацията на супер майсторите”.

** Авторът признава, че когато събирал материалите, се запалил по идеята. И сега вече механизъмът на първия български турбийон работи в ателието му. Очаквайте в следващите броеве.

ЧАСОВНИКЪТ С МЮСЮЛМАНСКИ КАЛЕНДАР

ЧАСОВНИКЪТ Е НАСТОЛЕН,
МОНТИРАН В КУТИЯ ОТ
ЕКЗОТИЧНО ДЪРВО, С БОГАТА
ИНКРУСТАЦИЯ И РЕЗБИ